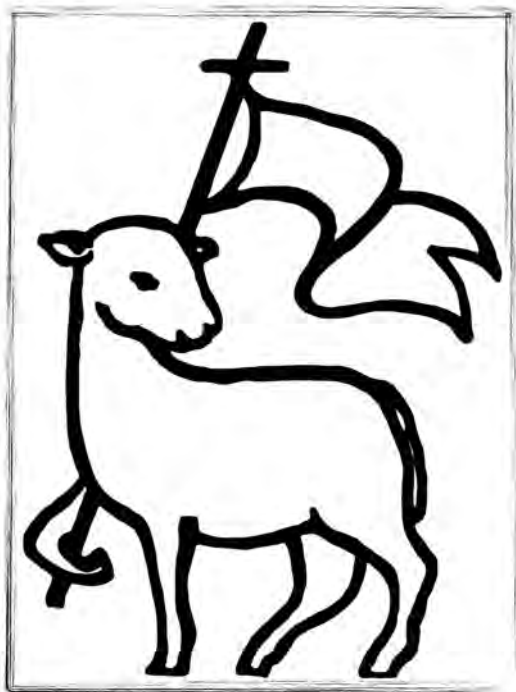

*„Hle, činím něco docela nového
a už to raší. Nevíte o tom?
Já povedu pouštní cestu, pustou
krajinou řeky.“*

Nové Bratrské Listy

VI / 2003, 5. ročník

z obsahu:

*Výhled ke Království
Těžké časy Jednoty před 500 lety
Vzpomínáme na sestru
Irenku Kuželovou
Světový den modliteb 2004
Augustovo „Umění práce...“ (6)*

obsah

Biblická úvaha

Vstup do adventu (H. Jalušková)

Uzdravení deseti malomocných (E. Langerfeldová)

Úroky ze starých pokladů

Výhled ke království (J. Heller)

Sdílení naděje 6

Početní růst sboru (P. Hejzlar)

Dějiny

Těžké časy Jednoty (J. Just)

Vzpomínáme na I. Kuželovou (J. Polma)

Kázání I. Kuželové

Osobní vzpomínka (V. Benes)

Prosincová výročí (V. Sakař)

Unitas Fratrum

Th. Gill - 75 let (J. Halama st.)

Zprávy ze světové UF

Náš seniorát

Konvent (J. Polma)

Setkání v Drážďanech (B. Kejř)

Ekumena

Světový den modliteb (M. Ulrichová)

III. konference MORAVIAN (B. Kejř)

Dvě shromáždění KJ (B. Kejř)

Čtenáři čtou a píší

Jan Augusta (J. Smolík)

Ráj srdce

Příloha

Augustovo „Umění práce...“ (6)

Nové Bratrské Listy

Tento církevní časopis pro své členy a přátele vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze.

Adresa: Hálkova 5, 120 00 Praha 2,

tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@netforce.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Už dlouhé týdny jsme obklopeni vánoční výzdobou a především reklamami, které nás mají podněcovat, abychom si udělali letos vánoce ještě bohatší a štedřejší než ty, které jsme měli loňského roku. Rok co rok začíná tato předvánoční kampaň dříve a dříve. Nejen že dochází ke klimatickým změnám, ještě se nám navíc posunují a rozšiřují tato sváteční období!

Předpokládám, že většina z Vás tuto komercializaci vánočních svátků také jen těžko snáší. Ale - možná by nás Pán Ježíš překvapil. Dovedu si představit, jak nám, leckdy unaveným a netečným křesťanům, dává za vzor ty snaživé a vynalézavé obchodníky, kteří se snaží co nejlépe připravit, aby jejich podnikání přineslo co největší zisk. Z nich si vezměte příklad, jak se oni připravují! Zdá se Vám to přehnané? Tak vzpomeňte na podobnoství o nepoctivém správci, který byl dáván za vzor - ne ve své nepoctivosti, ale ve své aktivní snaze připravit se na budoucnost. Zajistit si to, co se ještě zajistit dá...

Není náhodou, že těm velkým křesťanským svátkům předchází jakési přípravné období - advent svátku narození Božího Syna, pašijní doba zvěsti o ukřižování a vzkříšení Ježíše. Je to pro nás pomoc, abychom v běhu našich životů poněkud zvolnili, abychom se vnitřně ztišili a s otevřeným srdcem přijímali ty překvapující dary Boží lásky k nám.

A tak Vám přeji, milí čtenáři, abyste prožívali sváteční dny především naplnění tím, co my si nedokážeme obstarat, koupit, zařídit - ale co k nám přichází jako nezasloužený projev Boží náklonnosti.

Pro další rok si vypošujme více pokoje, míru a lásky pro nás, naše nejbližší okolí, ale také pro celý svět, ve kterém je tolik nepokoje, nespravedlnosti a nejistoty. Přeji si, aby čtení, které Vám v Nových bratrských listech připravujeme, Vám sloužilo k povzbuzení i k potěšení.

S upřímnými pozdravy

Bohumil Kejř

biblická úvaha

Vstoupil pak i Josef od Galileje z města Nazaretu do Judstva, do města Davidova, kteréž slove Betlém, aby zapsán byl s Marií, zasnoubenou sobě manželkou těhotnou. I stalo se, když tam byli, naplnili se dnové Marie, aby porodila. I porodila Syna svého prvorozeného, a plenkami ho obvinula, a položila jej v jeslích, neboť neměli jinde místa v hospodě. (Lukáš 2,4-7)

Vánoční evangelium nám svítí v těchto prosincových dnech jako lucernička svatojánských broučků a zve nás: „Vstupte s námi poslušnými do nejkrásnějších svátků. Vstupte s námi do úžasného příběhu o narození Spasitele. Zbavte se nánosu předsudků, zklamání, nedůvěry a všeho dalšího balastu. Protřete si oči a hleďte očima dítěte. Divte se, Bůh má svět rád. Na zem sestoupila láska boží. My, Jeho někdy tak pokřivené obrazy, ji máme prožívat a posílat dál, aby na světě nebyla zima a odlidštěný chlad.“

Jak veliký dar dal Pán Bůh světu. Máme jej přijmout otevřenou náručí i srdcem. S dětskou důvěrou a překvapeně. Copak my jsme něčeho takového hodni? Ale ano, vždyť jsme Jeho, zná nás dokonale a chce s námi být solidární. V radosti, v utrpení, v životě i smrti. On není žádné apatické absolutno, které jen neúčastně sleduje hemžení na zemi. Pán se nás ujímá a sdílí s námi naši lidskou podmíněnost. Vánoční evangelium je svědectvím o božím vyjití na naši zem a tím tady vzniká boží domov. Na této zemi se narodilo betlémské dítě, už nejsme sami bez Boha na světě. Už nejsme bezcílní tuláci a cizinci bez domova.

Království boží je mezi námi a přišlo tak nenápadně a obyčejně. Skoro nikdo o tom nevěděl - v Betlémě všichni spali. Jen pár pastýřů bylo vzhůru, ovečky se musí hlídat i za noci, a najednou se nad těmi, kteří bděli, nebe rozjasnilo. Pohlédli vzhůru a uviděli anděla, který řekl: „Přišel jsem vám oznámit radostnou zprávu. Dnes v noci se v Betlémě narodilo děťátko, leží v jesličkách ve chlévě.“ „Pojďme se do Betléma podívat,“ řekli si pastýři. Tedy pospíšili a našli Marii, Josefa i děťátko ležící v jeslích. Padli na kolena, oslavovali a chválili Boha. Pak se navrátili ke svým ovečkám a každému, koho cestou potkali, vyprávěli o tom, co viděli a slyšeli.

Mějme v těchto dnech srdce otevřené dokořán, vždyť ta krásná zpráva je i pro nás. Vnímejme všemi smysly nebeskou nádheru i světskou prostotu. Tóny andělské i zvony dětské hlásky. V Betlémě začala lidskost podle Božího srdce, bezvýhradná láska k lidem. Bůh se stal člověkem, aby nás naučil bezpodmínečnému vzájemnému přátelství. Abychom zde na zemi byli jako jedna velká lidská rodina.

To boží bezpodmínečné přátelství k nám vnímáme z dalšího pokračování betlémského příběhu. Evangelium je svědectví o neslýchaně svobodné a zároveň solidární cestě k lidem. Ježíšova lidskost není k přehlédnutí tím, jak provokovala a pohoršovala tehdejší spravedlivé a pobožné. Snažili se ho nachytat, snažili se ho pomluvit. A Ježíš jde, zachraňuje, miluje a dává svůj život za mnohé. Dává nám příklad jak žít, abychom se Pánu líbili, abychom se nebáli různého zatmívání, neboť v temnostech svítí světlo. Vánoční světlo vtělené lásky boží. Hřejme se v jeho paprscích a od nich rozžijeme svoje lucerničky, abychom byli užiteční jako ti broučci.

Hana Jalůšková

Uzdravení deseti malomocných.

(Luk.17,11-19)

Milé sestry a bratři,

je nepochybné, že v tomto příběhu je zajímavý ten jediný, totiž ten uzdravený muž, který spolu s devíti ostatními trpěl těžkou nemocí kdesi za branami města. Tam asi nehrálo žádnou roli to, že byl cizinec, protože v nemoci to znamená jen velmi málo. Tím musí lidé nějak projít, společně snášet strach, napřimovat se společně tam, kde svítne alespoň kousíček naděje. Však není náhodou, že právě tam, kde lidé společně snášejí nemoci, vznikají přátelství na celý život.

Deset lidí tady společně trpělo: společně prožívali úzkosti a společně volali, když tento Ježíš šel okolo - a nakonec byli také společně uzdraveni. Teď, s hladkou a čistou pokožkou, zbavenou skvrn náказы, směli jít domů, poté co se ukázali knězi, jak bylo obvyklé. A tady se rozpadá jejich osudové společenství. Jestlipak si vůbec udělali čas na to, aby se rozloučili? Zajímavým v tomto příběhu je stále ten jediný, který se vrací. Chválí Boha a děkuje Ježíšovi za uzdravení. Postavy těch ostatních blednou a mizí jako nedůležité. Ale je to většina - celých 90%! Co asi tak pociťovali? Ind Johnson Gnanabaranan vede s těmito lidmi smyšlené interview. Uvedu tady některé z jejich výpovědí:

„Skoro bych se byl s tím Samaritánem vrátil, abych Ježíšovi poděkoval. Ale to bych byl musel přede všemi těmi lidmi, kteří byli s ním, říci: Byl jsem malomocný a ty jsi mne uzdravil. To jsem se styděl říci, a tak jsem s ním nešel.“ „Já jinak nejsem nevďečný, ale v radosti nad shledáním jsem na to prostě zapomněl, a když mi to znovu napadlo, Ježíš už byl pryč...“ „Je mnoho malomocných lidí. Ale Ježíš si vybral právě mne, aby mne uzdravil, protože vedu řádný život...“ „Vážně, já jsem mu chtěl poděkovat. Ale ti druzí se většinou už nevraceli - a já jdu vždycky s většinou...“

Tolik tedy jednotlivé odpovědi. A všechno jsou to celkem přijatelná vysvětlení, která bychom mohli vyslovit i my. Třeba: „Bez pěkného dárku se přece nemohu jít rozloučit. Aspoň balíček kávy kdyby byl.“ „Jestli mi to jeho uzdravování nějak pomohlo, to se teprve uvidí. Nechci se radovat předčasně. Bohu i svému lékaři mohu přece poděkovat i později.“ Nebo: „Poděkovat je dobré a pěkné, ale lékař přece nepotřebuje žádný dík, vždyť je to jeho povolání.“

Najde se mnoho dobrých i ne tak moc dobrých důvodů, abychom dík oddálili, nebo ho vůbec vynechali. Každopádně těch devět mužů udělalo, co je obvyklé, a my je za to nemůžeme odsuzovat, ale také ne nějak vychvalovat. Hoden povšimnutí je ten jeden, který se vrátil. Také jeho se reportér ptá, a on odpovídá: „Nemohu žít bez dýchání. A bez poděkování Ježíši - Bohu jsem nemohl odejít domů“.

Milí přátelé, co znamená vděčnost? Já teď nemyslím na naučené vyjádření díky, které patří ke zdvořilosti. Bez toho by byl náš život dokonce chudší. Ale já myslím na spontánní vděčnost, která způsobí, že člověk udělá něco zcela neobvyklého.

Mne znovu a znovu obdarovávají lidé tím, že mi vyprávějí o svých neobvyklých zkušenostech. Myslím na jednoho muže, který byl už skoro slepý. Chodil s bílou holí, na rukávu slepeckou pásku, učil se slepecké chůzi. A tu mu jeho oční lékař dal ještě jednu, poslední šanci. Operaci s vysokým rizikem. A on na to vsadil všechno, ba více: nekonečně mnoho důvěřoval Bohu, i když věděl, že když se operace nepodaří, zůstane pro něho už natrvalo jen noc. A napjatě čekal na ten okamžik, kdy mu po operaci sejmou s očí obvazy. A pak

- znovu mohl vidět. Důvod své vděčnosti pak vyjádřil takto: „Cítil jsem, že Pán Bůh mi zkřížil můj život.“

Snad patří takovéto křížovanky k těm ojedinělým a vzácným momentům v životě.

Prosím, představte si to obrazně: Když mi Bůh zkříží cestu, pak mi vezme i můj výhled, nenechá mne jít dál, ba vezme mi dokonce i perspektivu, ale změní i mne, a já z toho vycházím úplně jiný. A takovou vděčnost lze sotva vyjádřit slovy.. Já sama jsem to tak prožila. Ta vděčnost zůstává ve mně a prohřívá mne skrz naskrz.

Že taková hluboká vděčnost není každodenním jevem, to shledávám jako normální. Ale je dobře, jestliže tu a tam vzplane. Jakou formou se to pak stane, je druhořadé. Ten Samaritán vážil z vděčnosti dlouhou cestu zpět, aby mohl Ježíšovi pohlédnout do tváře, aby mohl svůj dík vyjádřit osobně.

Naše víra má rozličnou tvářnost. Můžeme víru žít jako základní, stěžejní naději: Bůh nenechá tento všelijak poničený svět padnout. A můžeme svou víru žít v důvěře: navzdory všemu, co na vlastní oči vidíme, Bůh může ty špatné poměry změnit. A můžeme žít svou víru, pramenící z hluboké vděčnosti: Bůh kříží náš život a přitom nás mění.

Nakonec dává Ježíš tomu uzdravenému Samaritánovi ještě jeden dar. Hodnotí jeho obrácení slovy: Tvá víra tě zachránila. Amen.

*Eliška Langerfeldová
Kázání v Jablonci n.Nis. dne 28.9.2003*

úroky ze starých pokladů

Výhled ke království

Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: „Divuhýň rádce, Božský bobatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje.“ Jeho vladařství se rozšíří a pokoj bez konce spočine na trůně Davidově a na jeho království. Upevní a podepře je právem a spravedlností od toho času až navěky. Horlivost Hospodina zástupů to učiní. (Iz 9,5-6)

Tímto výkladem končíme cyklus o titulech vladaře nového věku a o rázu jeho vlády, jak jej předložil Iz 9,5-6. Jakousi tečkou nebo možná spíše vykřičníkem za řadou mesiášských titulů je prorocké slovo o rázu vlády očekávaného krále. Říká se tu: „Jeho vladařství se rozšíří a pokoj bez konce spočine na trůně Davidově a na jeho království. Upevní a podepře je právem a spravedlností od toho času až navěky. Horlivost Hospodina zástupů to učiní.“

Tomuto prorockému výroku neporozumíme, jestliže jej vytrhneme z jeho kulturně -historického a nábožensko-ideologického kontextu. Ten pak spočívá především v tom, že prorok vidí kolem sebe státy a systémy, ideologie a náboženství, jejichž základem i projevem je křivda a bezpráví, útlak a násilí.

Tyto dobovatelské režimy, symbolizované v bibli „lovcem národů“ Nimrodem (Gn 10,8-10) a zosobněné králi, uctívanými jako bozi, tvrdí o sobě (samozřejmě s notnou dávkou demagogie), že svět je v nepořádku a chaosu a proto je mu třeba vtisknout, a to at'

chce nebo nechce, „mír“ a „řád“, samozřejmě podle představ dobyvatelů. Ať už se takovému „míru a řádu“ říká jednou „Pax Assyriaca“, „Pax Babylonica“ nebo „Pax Romana“. Rozdíly jsou malé. Staří Asyřané byli asi o něco krutější než Babyloňané. Asyřané své zajatce s oblibou „decimovali“, tj. popravovali každého desátého, a to často tak, že je naráželi na kůl. Babyloňané už mysleli ekonomičtěji, a tak ze zajatců většinou „jen“ dělali otroky. A Římané dokonce toho, kdo se jim podrobil a byl hotov platit vyděračské daně a uctívat císaře jako boha, nechávali v relativním klidu žít nebo živořit. Jak kdo kdy.

Někdo někdy zasněně vzpomíná na staré časy, na starověk či středověk, ale ono to tenkrát pro velkou většinu lidí nijak utěšené nebylo. I evropský středověk byl plný svévole a bezpráví; kdo nebyl šlechtic nebo církevní hodnostář, býval na tom zle. I studenti - „žáci“ běžně žebrali, aby přežili.

Vladaři ovšem žili v luxusu. Ti starověcí, údajně „božští“ (odborný název, u nás zavedený prof. Sl. Daňkem, je „božní“) králové přijímali už s nástupem na trůn slavnostní pověření říšského boha, třeba Asura, Marduka či Amuna, aby mečem rozšířili oblast jeho vlády, podmanili mu další krajiny a zavedli tam jeho „řád“ či jeho „mír“. Sousedé Asyřanů si říkali: Chraňte nás, bozi, především ti naši domácí, před Ašurovým „mírem“! A když na ně takový „mír“ dolehl a oni to přežili, těšili se alespoň na to, že je to snad jen na čas. Že přijde jiný dobyvatel a současnou vládu smete. Ale bude ta nová lepší? To byla stále otevřená otázka.

Do takové situace mluví Izajáš. Vykládá o vladaři pokoje, jehož království se nebude prosazovat mečem, tedy násilím, ale právem a spravedlností. To tu ještě nebylo, říkají si zajatci, otroci a běženci. Že by se nějaký režim dal upevnit a podepřít právem a spravedlností? A že by taková vláda dokonce mohla vydržet „od tohoto času až na věky“? Že by se říše pokoje mohla rozšířit i po celé zemi a byla bez hranic a tedy bez konce?

Byl kdysi - vyprávělo se v Izraeli - jeden spravedlivý král, jmenoval se David. Nomen omen - David znamená v překladu Milovaný, samozřejmě Bohem. Podle těch starých příběhů sice také leccos vyvedl, Boha rozhněval, ale v pokoře napravoval svou cestu. A zasazoval se o spravedlnost pro chudé a utlačené, vždyť začal jako náčelník chudáků a vyhnanců. Tak čelil krivdám mezi lidmi a hledal pokoj. Ale po něm se na jeho trůn dostali lidé, kteří byli spíše jeho opakem.

Někdo namítne: Takový „král pokoje“ - není to jen krásná pohádka? Asi jako král Ječmínek nebo svatý Václav v čele blanických rytířů? - Odpovídám: Pohádka to není. Je to ovšem obraz, metafora, z hlubin a z výšin zároveň. Někam ukazuje. Ti pochybovači mají pravdu potud, že takové království pokoje se na zemi nedá zřídit lidskou silou.

Ale to prorok netvrdí. Stať o králi pokoje končí u Izajáše jinak: „Horlivost Hospodina zástupů to učiní“. Tedy ne člověk, ale Bůh. A to je něco jiného. Království práva a spravedlnosti se na této zemi, prosáklé hříchem, sobectvím a násilím, nedá zřídit jen lidskými silami. To se do toho musí vložit Bůh sám, Hospodin zástupů, nebeských, hvězdných, andělských i svědeckých. To on sám se musí „rozhorlit“, rozhlédnout (Iz 63,5) a ověřit si, že ti utlačení nemají žádnou pomoc. A tak se také sám rozhodl, že to tak nenechá a že jim přijde na pomoc. Pomůže skrze Krále pokoje a skrze něho tu zřídí říši pokoje, skrze Krále lásky zřídí říši lásky, skrze Krále pokory říši pokory.

A my se smíme radovat, že jsme se založení této říše věčného Krále pokoje směli dožít, že jej známe a upínáme se k němu. Jen je třeba pamatovat: Ta říše, Boží království,

nepřichází zvenku dovnitř, tedy donucením, nýbrž zevnitř ven - proměnou srdce, přemoženého Kristovou láskou. To on sám ze svých „zajatců“ dělá vpravdě svobodné a vysílá je dál s poselstvím pokory a smíření. Tak koná své dílo, tak šíří svou vládu skrze Ducha svatého. Zcela tak, jak to říká prorok: Horlivost Hospodinova to učiní.

Jan Heller

sdílení naděje (6)

Početní růst sboru a jeho překážky

Všichni dobře známe grafy ilustrující populační explozi. Jejich křivka je zpočátku téměř rovnoběžná s dolní osou grafu, která reprezentuje staletí v historii lidstva. Křivka se jen pozvolna odlepjuje od dolního okraje, ale kolem roku 1700 začíná stoupat prudce vzhůru, až se téměř přibližuje ke svislé ose, která udává počet obyvatel planety. Dlouhé tisíce let lidí na Zemi v podstatě nepřibývalo. Rodilo se sice mnoho dětí, ale většina z nich záhy umírala. Ke zlomům, jež umožnily nárůst obyvatelstva, patřilo zlepšení zemědělských dovedností a průmyslová revoluce. Díky tomu se lidstvo stalo méně závislé na místních přírodních podmínkách a stalo se méně zranitelné neúrodou. Rozvoj lékařské péče, zejména očkování, pak způsobil, že se nesrovnatelně více dětí než dříve dožije reprodukčního věku.

Z tohoto grafu se můžeme mnoho naučit i o početním růstu církve. Řečeno obecně, má-li populace růst, je nutné, aby děti dostaly zdravou výživu, byly ochráněny před zhoubnými epidemiemi, vyrostly - a samy měly děti. Apoštol Pavel píše Timoteovi: „...můj synu, ...co jsi ode mne slyšel ...svěř věrným lidem, kteří budou schopni učit zase jiné.“ (2 Tm 2,2) Tento kratičký výrok zasahuje čtyři generace: Pavel - Timoteus - „věrní lidé“ - „jiní“. Apoštol měl duchovního „syna“ Timotea, kterému poskytoval zdravou výživu Slova. Timoteus duchovně dospěl (dosáhl reprodukčního věku) a proto má sám předávat Slovo dalším lidem - zejména takovým, kteří si Slovo neponechají jen pro sebe. Je zřejmé, že cílem duchovního působení na druhé není jejich jednorázové obrácení, ale učednictví, následování Krista, osvojování si Kristova charakteru, tedy duchovní růst k dospělosti - a tím i k reprodukci. Zralí křesťané tedy nejsou jen ozdobou církve, ale stávají se pracovníky, kteří zasahují do světa misí a do procesu zrání nových křesťanů katechezí a pastorem.

Růst církve závisí na tom, jaký model křesťanského života představíme nově obráceným. Získají-li dojem, že jde jen o to, aby žili spořádaným občanským životem a v neděli se účastnili bohoslužeb, církev neporoste. Výsledkem bude přincepsím to, že přírůstky vyrovnají ztráty způsobené úmrtími a odchody z církve. Pokud však noví křesťané přijmou za vlastní model růstu, sbor má naději. Zdaří-li se to, sbor poroste dokonce exponenciálně - křivka růstu bude strmě stoupat. Jestliže tomu tak mezi námi není, hledejme příčiny tohoto stavu. Zde nabízáme tři možné důvody.

Prvním důvodem může být přesvědčení, že tyto záležitosti leží výhradně v kompetenci profesionálního duchovenstva. Některé průzkumy však přinášejí překvapivé zjištění, že čím je kazatel teologicky vzdělanější, tím sbor méně roste. Představa, že bude nejlépe ponechat vše na kazateli, je velmi stará. Navzdory všem reformačním proklamacím o všeobecném kněžství se nás urputně drží středověké rozdělení na duchovenstvo a laiky. Věřilo se, že ti první mají vést odříkavý život ve službě Bohu a lidem, kdežto ti druzí jsou posvě-

cování pasivně, pouhou účastí na vysluhování svátostí. Oproti tomu v učednickém modelu církve vystupují duchovní spíše jako trenéři. Jejich úspěch se pak nehodnotí podle vybroušenosti jejich kázání či kulturní úrovně bohoslužeb, ale podle osobního nasazení členů sboru. Je škoda, že mnoho křesťanů, kteří ve studiu, ve své profesi a ve společenském životě dosahují vynikajících výsledků, se v církevním životě spokojí s rolí pasivních účastníků bohoslužeb.

Druhou překážkou růstu je nepřítomnost bývalých hříšníků mezi námi. Ježíš při jedné příležitosti poznamenal: „Komu se málo odpouští, málo miluje.“ (L 7,47) V dějinách církve bychom našli mnoho hříšníků, kteří po svém obrácení horlivostí a obětavostí mnohonásobně předčili ty, kdo v církvi vyrostli. Ti, kdo se bez naděje plácali v bahně, si vyzkoušeli, jaký je život bez Boha a vědí, kdo je vysvobodil. Otázku Kristovy jedinečnosti proto neřeší na teoretické, ale na existenciální rovině. Vědí, kdo jim daroval nový život. Nemají pak potřebu vše zakulatit tak, aby se nikoho nedotkli, aby Kristus mohl splývat s Mohamedem, Kršnou či Buddhou.

Třetí překážkou jsou jiné priority než růst církve. Někteří sice považují získávání učedníků za chvályhodné, ale v praxi to musí počkat - až vystudují, až se ožením, až materiálně zajistím rodinu, až vychovám své děti, až přečtu další zajímavou knihu, až se naučím další jazyk atd. Při všech těchto činnostech a etapách rychle plynoucího života však potkáváme lidi, kteří potřebují poznat Krista...

Pavel Hejzlar

dějiny

Těžké časy Jednoty před 500 lety

(část 1.)

Začátek šestnáctého století nezačal pro Jednotu, co se týče jejího postavení vůči státní moci, příliš dobře. Jednota nikdy netrpěla nedostatkem nepřátel a ti nejhrošivější z nich se často pohybovali v okolí krále, což bylo vždy nebezpečné. Jedním z takových byl i Augustin Olomoucký, písař na královském budínském dvoře Vladislava Jagellonského (brzy povýší na královského sekretáře), kapitulní probošt v Olomouci, ale především známý humanista a organizátor tohoto kulturního hnutí na Moravě, pronikajícího k nám pozvolna z Itálie. Již od roku 1500 vede korespondenci s Janem Černým, v níž veřejně útočí na jeho příslušnost k Bratřím. Ve stejné době jako on psali svá protibratrská díla a polemiky i utrakvistický farář v Praze Jan Bechyňka, v jižních Čechách člen františkánského řádu Jan Vodňanský a v Olomouci Jindřich Institoris, inkvizitor, vyslaný papežem v roce 1500 na Moravu s úkolem likvidovat kacířské knihy a misijně působit na jinověrce.

Protibratrské nálady, které čas od času jítily společnost, se vyhroutily nebezpečně v létě 1503. Již na začátku roku došlo ke změně v nejvyšších zemských úřadech, kdy přední místa zaujali horliví katolíci Albrecht z Kolovrat, Jindřich z Hradce a Půta Švihovský z Rýzmburka. Na červnovém sněmu téhož roku se podařilo prosadit vyslání poselství ke králi, které mu mělo navrhnout nové jednání s Římem o úpravu náboženských poměrů v Čechách. List pražských mistrů podobený zaslaný v této věci králi do Budína obsahuje i požadavek, aby papež ustanovil pro Čechy nového arcibiskupa. Tak prý bude možno v zemi vyhladit kacířské roty, které kazí pověst země v zahraničí. Král Vladislav, přesvědčo-

vaný katolickou šlechtou, podporovaný přáním mistrů podobojí a navíc i svou fanatickou manželkou Annou, se rozhodl k ráznému kroku. Dne 5. července nařídil ve dvou mandátech adresovaných královským městům a administrátorovi podobojí Pavlovi ze Žatce uzavření bratrských sborů a přestoupení Bratří buď k podobojím nebo ke katolíkům.

V nastalé situaci si zvláště aktivně počínal podkomoří královských měst Albrecht z Leskovce. Napsal o tom králi: „Již jsem ve Vodňanech drahně osob přestrašil, kdež mnozí ku poznání, za to mám, přijdou; a někteří pak vzati jsou do vazby k trestání. A na Písku taky touž cestou půjdu i po všech městech, kdež seznám, že by kteří z nich byli,“ a s povzdechem dodává, že se již velmi rozmnožili a dříve mohli „s malou prací vyplnění a vykořenění býti.“ Nejvyššímu purkrabímu Jindřichovi z Hradce král radil vzít bratrské kněží a starší do vazby a potom za přítomnosti kněží a konšelů vyslýchat. Budou-li chtít odvolat, mají tak udělat veřejně v Praze, zůstanou-li při své víře, mají být bez milosti upáleni, „jako na bludné lidi sluší.“ Situace tak vypadala na první pohled dosti beznadějně.

Mnohé zkušenosti církve v průběhu dějin ukázaly, že v době zvýšeného napětí a nebezpečí dochází k procesu jejího třibení. Nerozhodní údové církve a obzvláště ti, jejichž skutečné motivy účasti na jejím dění zůstávají skryté, se stahují do trpné pasivity, nebo přímo vystupují ze svých bývalých společenství, bojíce se o svůj život, zatímco u jiných naproti tomu roste vyznavačská statečnost a ochota podstoupit zkoušku. Církev píše na svoji obranu apologie, v nichž opět vysvětluje své učení a tak dochází i k pohybu v teologických otázkách. Podobně tomu bylo i v roce 1503 v případě Jednoty. Během poměrně krátké doby dvou měsíců vzniká hned několik takových spisů. Bezprostředně po vydání prvního protibratrského mandátu píše Lukáš Pražský „První list Bratří králi Vladislavovi“, který si podle zprávy Marty z Boskovic král nechává přeložit do latiny. Lukáš v něm vysvětluje stručně a jasně hlavní články bratrského vyznání a vyjadřuje přesvědčení, že Bůh neponechá útlak svých věrných bez pomsty a škodu tím utrpí celé české království. Brzy nato má připravený koncept nové konfese, která vyjde tiskem v dosti nedokonalém latinském překladu teprve v roce 1511 v Norimberku pod názvem „Apologia sacre scripturae“ a bude první bratrskou konfesí vydanou Jednotou pro zahraniční veřejnost vůbec. Snad Tůma Přeloučský, jeden z těch, kteří stáli u samého zrodu Jednoty, píše na začátku září útočný manifest „List všem vůbec“. Bratří jej nevydali tiskem, ale dovidáme se z pozdějšího vydání jiné obrany, že „najevo mezi lidi se rozešel, o čemž se kněžstvo velmi hněvalo.“ Vytýká v něm totiž kněžím podobojí, že zůstali v reformaci na půli cesty a viní je z pobuřování krále proti Bratrům. Velkou ztrátou pro Jednotu byl v této bouřlivé době odchod prvního ze tří kněží, zvolených ve Lhotce u Rychnova, biskupa Eliáše z Chřenovic. Roznemohl se v Rychnově nad Kněžnou a byl pak převezen do bezpečnějšího Prostějova na léčení, avšak tam 5. září 1503 zemřel. Nekrologium o něm zaznamenává, že byl „člověk milostný velmi přívětivý, kterýž také mnoho přetrpěl, v Moldavě byl s těmi Bratřími, kteříž z Moravy byli od krále Matyáše vypovědění.“ Neuběhlo ani deset dní a Bratří píší asi opět rukou Lukáše Pražského novou obranu, která je koncipována jako dopis příteli. Vykládá v ní, proč je i přes vzniklou hrozbu nadále směle členem své malé církve. Tyto pokusy Jednoty o zmírnění situace nepřinesly okamžitý výsledek. Situace se naopak ještě více zdramatizovala.

Bojovní katolíci, zastoupení i mezi vysokými státními úředníky, pomýšleli, jak by Jednotu zbavili ochrany šlechty. Pronásledování v královských městech se totiž dotklo jenom

její malé části, ať bylo pro ni jakkoli bolestivé. Aby mohlo dojít k efektivnějšímu postupu proti Bratřím na panstvích jejich ochránců (za všechny uveďme alespoň nejvýznamnější z nich, tolerantní katolíky Viléma z Pernštejna a Jana ze Šelmburka), kde se nalézala nejdůležitější bratrská centra, bylo k tomu třeba sněmovního usnesení. Postup nesmiřitelného křídla katolické šlechty však narazil na obavy utrakvistů, zda se v konečném důsledku celá situace neobráti proti nim. A tak se na sněmu 30. září v Praze, kde mělo dojít ke společné dohodě katolické a utrakvistické šlechty, především zásluhou dvou výše jmenovaných, podařilo docílit kompromisního návrhu: zákazu veřejných a provokativně velkých bratrských shromáždění. Mimo to se mělo na Nový rok 1504 za přítomnosti stavy vybrané komise dostavit několik Bratří k vyslechnutí poučení od mistrů a kněžích podobojí. Pakli se nenapraví, má proti nim v nejzazším případě zasáhnout vrchnost příslušného panství. V porovnání s královskými mandáty z 5. července se jednalo o nepoměrně mírnější usnesení, neboť ponechávalo řešení v konečném důsledku v rukou šlechty, což byl stav, který situaci, alespoň na nekrálovských statcích, vracel de facto do doby před oficiálním zahájením pronásledování.

Tragické následky přineslo teprve horlivé počínání katolíka Kryštofa ze Švamberka, který na místě svých nezletilých bratrů spravoval panství Bor u Tachova. Několik jeho poddaných mu z vlastní iniciativy a pravděpodobně v reakci na předchozí červencové protibratrské mandáty podalo nejprve ústně a poté i písemně krátké vyznání víry, ve kterém odmítli vyslechnout poučení římských duchovních a prohlásili, že mají vlastní kněží. Byli ze vsi Újezda u Domažlic a známe jejich jména i povolaní: sedláci a rodní bratři Jan a Mikoláš Nadrybovi, švec Matěj Prokopův, tkadlec Jan Šimonovic, bednář Bárta, původem z Chranovic a hrnčír Jan Hrdek. Zpráva v bratrském Nekrologiu nám umožňuje tuto událost alespoň částečně rekonstruovat. Její popis budí dojem, že se jednalo spíše o spontánní násilnou akci, než o řádný soudní proces s výslechy obviněných a důsledným vykonáním rozsudků. Kryštof ze Švamberka, který věděl, že i na jeho panství se nalézají „pikarti“, kteří se navíc ke svému vyznání směle přiznali, nečekal na další rozhodnutí o budoucnosti malé církve z úrovně státní moci a rozhodl se jednat na vlastní pěst. První přišli v úvahu Jan Hrdek, Matěj Prokopův a Jan Babilonský. Ti byli patrně nedlouho před tím vypověděni „pro bratrství“ z nejmenovaného města. Třetího z nich, „kterýž měl s předními upálen býti“, nenalezli v době pogromu právě doma a upálení se tak vyhnul. O jeho dalších osudech se nic nedozvídáme, avšak téměř o sedmdesát let později se v Domažlicích setkáváme s Matoušem Babylonským, který ochotně poskytoval svůj dům pro konání bratrských shromáždění a hostil v něm bratrské kazatele. Snad jde o jeho potomka nebo příbuzného. Mikuláš Nadrybovu byla přímo u hranice vrchnostenským úředníkem nabídnuta roční lhůta na rozmyšlenou, avšak ani pohled na své souvěrce na hromadě dřeva připravené k zapálení jej neodradil: „jemu se nezdálo tak dlouho čekati a že by tu rokuje bratří zmeškal, proto spolu s nimi na oheň šel.“

O jednání ostatních upálených Nekrologium podobné podrobnosti nezaznamenává, ale čteme tu následující svědectví o charakterových vlastnostech těchto mučedníků, vysvětlující ostatně zčásti i jednání výše zmíněného Mikuláše: „Tito muži všickni byli prostí, anobřz sprostní a upřímí, jako říkají beze lsti.“ Přesto, že hlavní podíl viny na tomto násilném činu nese vrchnost, na jejímž panství se poprava odehrála, pozdější hodnocení události v Nekrologiu dává tušit, že pozadí akce nebylo zcela přehledné a jednalo se spíše o

selhání na několika rovinách: „Kdo pak jest příčina smrti jejich bližší neb další, bude časem svým známo. A mohouť býti nejedním obyčejem příčina jich smrti a nejedni: nápodobně jako smrti Kristovy. Jedni ze závesti a ze zlosti, jako biskupové s kněžími, a s nábožnými zákoníky. Druzí z bázně ztracení úřadův od císaře a ztracení přízně od lidu, židův i kněžů, jakýž byl Pilát a Herodes učiněn přítel jeho z posměchu a pohrdání. Jiní z lakomé žádosti jako Jidáš. Jiní z návodu a ponuknutí starších svých, jako lid obecný. Ale Bůh Otec z veliké milosti vydal ho na smrt, tak i při těchto mučednících Jezukristových, jak kteří jsou příčina jejich smrti, toť bude časem konečně známo a zvědíno.“ Zbývá dodat, že Kryštof ze Švamberka ani v příštích letech nepolevil ve svém protibratrském smýšlení. V únoru 1505 podepsal v Praze „Zápis jednoty, uzavřené mezi pány a rytíři jmenovanými na deset let proti pikhartům a pro zachování práv svých i veškerého zřízení zemského.“

O jiných popravách následky královských mandátů v roce 1503 nemáme zpráv, bratřští historici by je jistě neopomněli zaznamenat. Z jiných dokumentů se dovídáme o tom, že mnoho Bratří bylo vězněno. V těchto těžkých časech vydali proto starší církve sborům prostřednictvím Lukáše útěšný a napomínající list, ve kterém povzbuzovali k vytrvalosti: „Silněť jest zajisté milování Boží jako smrt, kteréž pochází z pravé víry v Něho, anobř ještě silnější nežli smrt, poněvadž ani život ani smrt nemuož odloučiti [vy]volených Božích od lásky té, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.“ Nepřátelé Jednoty se však mohli radovat. Administrátor podobojí projevil králi patřičnou vděčnost a on jej na oplátku ujistil, že v budoucnu své stanovisko nehodlá měnit. Augustin Olomoucký napsal čtvrtý a poslední list Janu Černému, ve kterém se zlomyslně raduje nad posledními událostmi. Vedení Jednoty zatím vypsalo ve dvou okružních listech posty a modlitby před nadcházejícím novoročním slyšením Bratří v Praze.

Jiří Just

(dokončení v příštím čísle)

Vzpomínáme na ses. Irenku Kuželovou

Do nebeského domova odešla pražská sestra kazatelka Irena Kuželová v prvních hodinách Štědrého dne v roce 1993 ve věku 62 let. Deset let na ni už můžeme jen vzpomínat - jistě s mnohou vděčností za její nepředstíranou lásku a úsilí nést lidem v jejím dosahu radostné Kristovo evangelium slovem i skutkem. Zanechala v nás svou dobrou a krásnou stopu...

Požádal jsem ji 30. 10. 1984, aby nám v turnovském sboru vyprávěla o své cestě k víře a do Jednoty bratrské. Dovoluji si citovat ji z jejího svědectví:

„Jsem dneska v rozpacích před vámi, protože téma „moje cesta k víře a do Jednoty bratrské“ vůbec nemůžu splnit, protože v JB jsem se narodila, takže cesta do ní vedla už přes mé předky. A skoro bych měla chut' říci, že jsem se narodila i s tou vírou...

Rodiče byli ve sboru v Hálkově ulici, bratra tam vodili od narození a potom mne také. Mám ohromě krásné vzpomínky na život ve sboru, na bratra Reichla, který tehdy byl zdaleka ještě

ne biskupem ani kazatelem, ale knihkupcem na Újezdě a jedním z nejlepších přátel mého tatínka. Tehdy, když mi byl jeden rok, přišel do Prahy bratr Bohumil Vančura ze Železného Brodu. Ten první rok života na bratra Mikulášтика se nepamatuji - na bratra Bohumila

Vančuru velice. Vodili mě naši do sboru a dostávala jsem vždycky před kázáním jedno jablko, které jsem musela jíst tak potichu, aby to nikoho nerušilo, takže mi to vydrželo přes to kázání...

Maminka jednou řkala: „Taťko, já musím jít dneska domů, já jsem zapomněla vzít žábě jabko.“ A bratr Vančura okamžitě řekl: „Tak moment, sestro...“ A přinesl tak ohromné, že dodnes je mám před očima...

Náboženství se vyučovalo ve středu odpoledne. Bratr o pět let staší chodil na hodiny náboženství a jednou se stalo, když mi byly čtyři roky, že mě naši neměli kam dát a poprosili bratra Vančuru, jestli bych mohla jít s bratrem na hodinu náboženství. Do dneška vím, co tam bratr Vančura vyprávěl. On totiž ty biblické příběhy přímo hrál... Vyprosila jsem si, že jsem na náboženství chodila každou středu, od těch čtyř let...

Úžasně krásné dětví skončilo v deseti letech, když tatínka zatkli a za 14 dní na Pankráci umučili. Bylo to pro mne tak hrozné, že jsem chtěla umřít. Tatínek mi byl skoro všechno. Byl to také tatínek, který nás učil se modlit. Byl to tatínek, který každý večer klečel u mojí postýlky...

Přímluvné modlitby před narozením bratra i mým konali moji rodiče denně a dlouhé měsíce. Potom se s námi modlili - před jídlem i večer.

Když jsme zůstali bez tatínka, tak jsem sice nepřestala věřit, ale rouhala jsem se. Říkala jsem Pánu Bohu, že na tohle neměl právo, že tohle dělat neměl. To trvalo dlouho, určitě tak rok... Šli jsme s maminkou k její mamince na Mělnicko, kde byl ještě mamčin bratr. Kromě těch výborných rodičů jsem teď mohla vidět víru aplikovanou v životě na své babičce i na svém strýčkovi... (Museli jsme se do 24 hodin vystěhovat z Prahy).

Původně jsem chtěla být misionářkou - asi od těch čtyř nebo pěti let, když mi tatínek četl povídku Perla o misionářce mezi černochoy.. Maturovala jsem v roce 1950 a do dotazníku jsem napsala, že chci jít na bohoslovecký seminář na Chrischonu, za druhé na misijní školu do Londýna a za třetí na pražskou bohosloveckou fakultu...

Rozhodla jsem se pracovat s dětmi, eventuelně s mladými lidmi, a šla jsem na bohosloveckou fakultu s naprosto jasným vědomím, že žena nepatří na kazatelnu. Také otázka ordinace žen, která tehdy byla velice živá, a v ČCE už odsouhlasená, přišla u nás na pořad synodu v Ústí n. O. 1951. Teď jsem viděla, jak se bratři kazatelé rozdělí do dvou směrů - tak jsem řkala: zatím jsem jediná v církvi žena, ordinaci stejně nepřijmu, milí bratři, máte na to dost času si to v klidu rozmyslet. - Nevěděla jsem, že to těm milým bratřím bude trvat přesně 20 let...

Byla jsem poslána do České Lípy, do situace dost těžké po mnoha stránkách. V den instalace bylo v našich Heslech napomenutí: „služ Hospodinu celým srdcem svým“ - takže jsem se o to snažila. Člověk to nikdy nedokáže beze zbytku, samozřejmě. Byla jsem přesvědčená, že musím zůstat svobodná, protože to tak Pán Bůh ode mne chce. - Ale vůbec nevím, kam na to chodíme, na taková přesvědčení, co Pán Bůh chce. Neměla jsem k tomu žádný důvod, řekla jsem si: když kazatelka, tak určitě svobodná. Jsem velice vděčná, že mi Pán Bůh poslal mého manžela...

Byla jsem potom dost nemocná, také říkali lékaři, že nikdy nebudu mít děti... Všechno, co v životě mám, mám draze a těžce vybojované - a všechno je pak daleko krásnější, než jaké byly moje představy. To se týká úplně všeho, také synů, za které jsme velice vděční...

Od roku 1969 jsem znovu ve službě, nejprve však jako pomocnice bratra biskupa...

Neumím si představit, že by někdy skončil zápas víry. Příprava na každé kázání, na každou biblickou hodinu, to je zápas víry. O pochopení, uchopení a jak to říci dál. To, co je naším úkolem, proč tu na světě jsme.“

Z magnetofonového záznamu vybral J. Polma

Troji povzbuzení

Potom pohlédl jsem, a aj, zástup veliký, kteréhož by žádný přecházel nemohl, ze všech národů a pokolení a lidí i jazyků, ani stojí před trůnem a před oblúčkem Beránka, oblečení jsou v bílé roucho, a palmy v rukou jejich. A volali hlasem velikým, řkouce: Spasení jest od Boha našeho na trůnu sedícího a od Beránka.

(Zj 7,9-10)

Milí bratři a milé sestry!

Jan viděl tento obraz. Je mnoho druhů vidění. Mnohé, co vidíme, je možno fotografovat, jiné nikoliv. Jsou obrazy, které vidíme svým zrakem a jiné, které vnímá naše nitro. Bylo by bláznivé tvrdit, že tyto vnitřní obrazy, když je nemůžeme fotografovat, nejsou reálné. Pán Bůh svému lidu vždy ukazoval obrazy, které sahaly daleko za realitu současnosti. K nim patří také vidění ze Zjevení sv. Jana. Obraz, který Jan vidí, je úžasný. Nepřehledné množství lidí stojí před nebeským trůnem. On vidí, že přichází z celého světa a ze všech národů. Není to však nějaká nespořádaná masa lidí. Vše je soustředěno k tomu, jenž sedí na trůnu. Bůh sám a Beránek je uprostřed. Přijímají velebení od všeho množství. Slavnost vítězství pokračuje. Výstroj bojovníků je odložena. Jsou oblečení v bílá slavnostní roucha, nesou palmové ratolesti, zpívají písně, jimiž vzdávají čest vítěznému Králi. Možná, že nemáme vztah k tomuto obrazu. Možná, že nám tak obrovské zástupy nejsou sympatické. Máme své osobní těžkosti nebo starosti v rodině. Potřebujeme posilu k jednání nebo útěchu v bolesti. Jak nám může takový text pomoci?

Také sbory, kterým psal Jan své zjevení, měly své těžkosti, které nebyly menší než naše. Předně osobní, jež vždy byly a vždy budou, pokud bude lidstvo žít. Dále těžkosti, které musili snášet jako křesťané. Byla to doba pronásledování. Kdo byl křesťanem, musel počítat se ztrátami, ba i s vězením. Jan sám byl ve vyhnanství. Mnozí se ptali: „Má to význam zůstat ve sboru? Přežije církev nějakých dvacet let? Mám se vázat na takové malé, bezvýznamné stádce? Je pravdou to, co se vypráví o lásce a moci Kristově?“ Myslím, že tehdejší křesťané v mnohém nebyli jiní, než my. A přece jen, jak tehdy křesťanům v Malé Asii toto Janovo zjevení dávalo odvahu, tak může i nám toto poselství pomoci a dodat nám odvahu!

První povzbuzení

Není nás málo. Žijeme v nespočetném stádcí. Žít v menšině, to bere odvahu. Víme dobře, jaké to je. Malá církev v ateistickém prostředí, malý sbor ve velkém městě. To přijde snadno myšlenka: nic zde neznamenejme, nemůžeme nic vytvořit. Důsledkem je, že se člověk oddělí a bude tajit svou víru, nebo opustí svou malou skupinu.

Ne, praví Jan, to není možné. Je pravda, že křesťanský sbor je malý a bude vždy v menšině. Avšak vy pozvedněte svých hlav a popatřte, co jsem já viděl: Veliký, nespočetný zástup vyznavačů ze všech dob a ze všech míst. Nemáte příčiny k tomu, abyste zklamali. Sloužíte největšímu králi. I vy musíte být při tom, až na konci bude církev shromážděna

ze všech zemí kolem svého Pána. Volit a počítat, to je záležitost našeho Pána, ne naše. Bezprostředně před naším textem je psáno o sto čtyřiceti čtyřech tisících zvítězivších z izraelských pokolení. Avšak ani toto číslo nemáme chápat aritmeticky. Je to číslo plnosti - dvanáct krát dvanáct tisíců. Díky Božímu milosrdenství nekončí toto číslo zachráněných s Izraelem. Pokračuje k pohanům v Evropě i v celém světě. Mínění jsou všichni.

Druhé povzbuzení

Před Božím trůnem jsou všechny národy sjednoceny. Sjednocené národy - to je touha lidstva. Jsme štěstí, že existuje Organizace spojených národů a že může mnohé projednat a zařídit. Přesto však víme, že národy ještě sjednoceny nejsou. V rámci národů je ještě mnoho problémů různých kmenů, národností a jazyků. Tyto rozdíly jsou často příčinou velkých napětí. I mladá křesťanská církev ve východním Středomoří, kde se mluvilo aramejsky, egyptsky, řecky a latinsky i jinými jazyky, nebyla prostá takovýchto napětí. Jan o tom věděl, ale přesto sbory těšil. Před Božím trůnem tyto všechny pro nás tak těžké věci jsou bezvýznamné. Nebeský chvalozpěv nepotřebuje žádnou lidskou řeč. Také to nebude jako při olympijských hrách, kdy se vztyčují nad hlavami vítězů národní vlajky. Ani církevní vlajky nebudou vlát nad denominacemi. Rozdíly jsou překonány. Jestliže dnes někteří trpí tím, že křesťané nejsou sjednoceni, je pro ně Janovo vidění velkou útěchou. Nechceme ustát v modlitbách i v činech pro příchod toho, co Jan ve svých obrazech viděl.

Třetí povzbuzení

Záchrana přijde od Boha a Beránka. Slovo záchrana či spása bylo často používáno při císařském domě v Římě. K mnoha císařským titulům patřil i Salvátor, což znamená zachránce - spasitel. Byl tím, jemuž se připisovala záchrana národa před vnějším i vnitřním nepřítelem. V básních a slavnostních projevech byl nazýván spasitelem. Když zvítězil v nějakém polním tažení nebo potlačil vzpouru, postavili triumfální bránu k jeho cti a slávě. Tehdy v římském amfiteátru bylo čtyřicet tisíc míst k sezení. Císař Domicián seděl uprostřed pod baldachýnem se zlatou korunou na hlavě. Vpravo od něho byl nejvyšší kněz Jupiterův a vlevo nejvyšší kněz císařského domu. Národ oslavoval císaře jako spasitele a dvorní básníci jej opěvovali jako nositele pokoje. Domicián byl první, kdo systematicky pronásledoval křesťany. To, co činil Nero jen příležitostně, stalo se za něho státní doktrínou. Křesťané byli pronásledováni, protože neuznávali státní náboženství. Bylo to směšné, že taková malá skupinka se odvažovala neuznat božství císařovo. Činila tak však proto, že znala toho, jemuž byla podřízena všechna lidská moc. Křesťané věděli, že spása přichází od Ježíše, jenž nevládne zbraněmi, ale skrze utrpení a smrt vešel ve slávu. Moc císařova, byť se zdála sebe větší, rychle zmizí. Ale moc pravého Zachránce zůstává.

Milé sestry, milí bratři, také dnes síla církve Ježíše Krista není v jejím vnějším vlivu a v světských prostředcích. Tam, kde církev spoléhá na pomoc zvenčí, je nebezpečí, že zapomene, kdo je jejím Spasitelem. Buďme ujištěni, že Beránek, jenž zvítězil bez pozemské moci, také dnes i zítra zůstane vítězem. Nechceme zapomenout těch, kteří i v naší době jsou pronásledováni a utlačováni. Poselství Janovo zní i dnes všem: Je jedna záchrana, je jedna spása, neboť je jeden Spasitel!

I. Kaštelová

Osobní vzpomínka

Bylo to teprve někdy v roce 1980, kdy jsem poznal kazatelku Irenu Kuželovou. Byl jsem členem Jednoty bratrské již řádku let a moje žena se v bratrské rodině narodila, ale do sboru jsme chodívali spíše v Žel. Brodč, kde jsme se brali a nechali pokřtít své tři děti.

Až koncem roku 1979 se naše rodina rozrostla o šestnáctiletou neteř. Tím okamžikem jsme tedy měli čtyři děti, z toho tři v pubertě a o zábavu tudíž postaráno. Dokonce až tak, že když se manželka vracela z práce a již ve výtahu slyšela naplno puštěný magnetofon a bujarou zábavu, měla občas chuť se za dveřmi obrátit a jít zase pryč, kdyby bylo kam. Vyřešila to jinak. Jednoho dne se rozjela do Hálkovy číslo 5 a tam zastihla kazatelku Irenu, slovo dalo slovo a rodinné štěstí bylo zachráněno. Děti začaly chodit do mládeže, my pravidelně do sboru a vše se v dobré obrátilo. Teď byste mohli mít dojem, že to celé zlehčuji, ale opak je pravdou. Sbor se stal opravdu naším druhým domovem a já jsem měl pocit, že mám novou skutečnou sestru. Irenka Kuželová nebyla jen dobrou správkyní sboru, ona měla také skvělý odhad na lidi. Velice brzy rozpoznala i to, jak je to s našimi bratry „charismatiky“, co se skrývá za jejich aktivitou. Vývoj jí dal za pravdu, i když toho nejhoršího se v tomto pozemském putování nedožila.

Nechech se věřit, že je tomu již deset let, co jsem ji vezl na jedno z posledních vyšetření do nemocnice. Když ji v čekárně zavolali, chtěl jsem jí pomoci, ale ona jen řekla: „Tohle musím zvládnout sama.“ Bojovala statečně až do konce.

Vladimír Beneš

Prosincová výročí:

4. 12. 993 Byl založen benediktýnský klášter v Břevnově.

Měl veliký význam pro budování latinské církve v Čechách. Neprávem se mu připisuje, že mniši odtud založili klášter sázavský. Jeho zakladatel se stal mnichem jinde, asi někde v Uhrách, kde tehdy existovaly kláštery východního typu. Benediktýnský řád a speciálně tento klášter měl veliký význam kulturní v Čechách ve středověku.

4. 12. 1563 Dokončeno jednání koncilu tridentského.

Koncil, který měl upevnit římskokatolickou církev v době náporu reformace ... „formuloval dogmata víry katolické ve sporných otázkách tak určitě a nepochybně, že jakákoliv shoda mezi vyznáními byla naprosto nemožna.“

připravil PhDr. Vladimír Sakař, CSc.

unitas fratrum

K 75. narozeninám br.Theo Gilla

Bratr Theodor Gill, kazatel a biskup Jednoty bratrské v Ochranově, se dožil dne 11. listopadu 2003 sedmdesáti pěti let.

Narodil se v Paramaribo v Surinamu, kde jeho otec působil jako misionář, později se rodina vrátila zpět do Německa. Theo Gill studoval teologii v Berlíně, v Goettingen a v Bazileji u známého teologa, profesora Karla Bartha. V církvi byl nejprve pověřen prací

mezi mládeží v Ochranově, tady se také oženil s Traudel Beckerovou a narodila se jim tu první dcerka Annetta. Pak se rodina stěhovala do Gnadau, kde bratr Gill působil jako kazatel a zároveň byl pověřen správou zdejších ústavů Jednoty bratrské. Tady se jim také narodilo šest z jejich sedmi dětí. V roce 1973 byl T. Gill povolán zpět do Ochranova, kde pak pracoval jako člen ředitelství Jednoty bratrské téměř 20 let. V roce 1979 byl zvolen biskupem, roku 1992 pak obdržel od bratrské university v Bethlehemu (USA) čestný doktorát.

Pro naši českou provincii byl bratr Theo Gill jedním z prvních bratrů, kteří se snažili navázat styky s našimi sbory, i když pro státní orgány byly naše vzájemné kontakty nežádoucí. Prvním z německých bratrů, kteří mohli po druhé světové válce navštívit řadu našich sborů, byl biskup J. Vogt, který přijel s oficiální delegací ekumény v NDR. To bylo asi v roce 1953.

Druhá příležitost k návštěvě se naskytla až v roce 1957, kdy jsme slavili v Železném Brodě pětisté jubileum Jednoty bratrské, za mezinárodní účasti a z Ochranova přijela početná delegace.

Já sám mám na tento den zcela osobní vzpomínku: Kromě bratrů z ředitelství a ochranovského sboru přijel také mladý teolog Theo Gill. Protože jsme si byli blízcí věkem, dali jsme se do hovoru a velmi brzy jsme zjistili, že si v mnohém velmi dobře rozumíme a máme podobný pohled na mnoho věcí, a já se domnívám, že už tady začalo vznikat naše přátelství, které, díky Bohu, trvá až dodnes.

Přáli jsme si, abychom se mohli setkávat osobně častěji - my i naše rodiny. Psal jsem tedy v následujících letech opakovaně bratru Gillovi jako svému kolegovi - kazateli pozvání k soukromé návštěvě naší rodiny, ale žádost byla vždy znovu zamítnuta. Pro státní orgány na obou stranách hranice byly naše kontakty nežádoucí. Rozhodli jsme se tedy využít toho, že bratr Gill byl kromě služby kazatele také správcem škol v Gnadau, a jednoho dne jsme odeslali pozvání, ve kterém R. Halamová, povoláním učitelka, zve svého kolegu, ředitele školy v Gnadau, na soukromou návštěvu. A hle, žádost byla vyřízena kladně a v létě 1961 jsme mohli u nás v Mladé Boleslavi přivítat br. Gilla s manželkou a čtyřletou Annettou - k velkému překvapení, ba zděšení pánů církevních tajemníků, protože vše se událo bez jejich vědomí (toto uvádím jen pro připomenutí situace církve v té době. Tato první návštěva byla ale jakýmsi průlomem a počátkem nových, živých kontaktů s naší Jednotou v NDR.)

S Gillovými pak jsme společně mohli navštívit nejen blízké sbory, ale i vzdálenější místa jako Kunvald, Potštejn a j. Theo Gill navázal tehdy kontakty s některými sbory a kazateli. Protože tu ovšem byla značná zábrana jazyková, začal se Theo učit česky. Tím, že pak při různých příležitostech pronesl při návštěvě sboru pozdrav pěknou češtinou, ba někdy i česky kázal, získal si velké uznání a lidé jej s láskou přijímali. Když pak se stal členem ředitelství německé větve Jednoty a později byl zvolen biskupem, setkávali jsme se s ním jako s legitimním zástupcem Kontinentální provincie. Protože byl s našimi sbory

v ustavičném styku a rozuměl česky, byl bratr Gill ze všech členů ředitelství nejvíce zasvěcen do našich problémů a těžkostí, s nimiž jsme v době totality museli zápasit. Vzájemné návštěvy na konferencích a synodech i soukromé kontakty našich rodin a sborů utužovaly naše vztahy. Učili jsme se tak nést jedni druhých břemena starostí i radostí. Můžeme říci, že v této těžké době byly styky mezi českou a německou Jednotou bratrskou lepší, než bývaly kdy v minulosti. Na tom má bezesporu svůj podíl i bratr Theo Gill. Jeho práce na tomto poli vzájemného poznávání a vzájemné pomoci nebyla marná a nese dobré ovoce.

Dnes jistě nelze spočítat všechny dopisy, jednání a cesty, které bratr Gill musel vykonat během své aktivní činnosti jako kazatel či člen ředitelství. Dnes je v důchodu, ale jeho práce pro Jednotu tím zdaleka nekončí. Zůstává až do konce svého života biskupem celé světové Jednoty bratrské, tedy i biskupem naším, a my víme, že jako česká Jednota mu zvláště ležíme na srdci, že se za nás modlí a dělá vše, co je v jeho lidských silách. Za to vše jsme mu upřímně vděční a přejeme mu Boží požehnání do dalších let.

Jindřich Halama sen.

Ordinace sester

19. října při slavnostních bohoslužbách v Mbeya v provincii Tanzánie - jih, byly spolu s pěti bratry ordinovány tři sestry. Také v provincii Costa Rica se v říjnu konala první ordinace sestry. Provincie Tanzánie - Rukwa (spolu s Českou provincií) jsou jediné provincie Jednoty, kde nejsou žádné ordinované sestry. Při posledním průzkumu se zde vyslovilo proti ordinaci žen 41 sborů z celkového počtu 43.

OH

Poděkování za pomoc Bosně

Vše začalo v roce 1992/1993. Válka zuřila v celé bývalé Jugoslávii. Jedna církevní organizace v Erfurtu (Německo) hledala pro uprchlíky přechodné ubytování. Farní budova Jednoty bratrské v Neudietendorfu byla dostatečně velká, aby se mohli do ní nastěhovat někteří z těchto nešťastných lidí. Nejprve sem přišel starý manželský pár. O několik měsíců později se zde ubytovala rodina se dvěma dětmi. Záhy jsme se s nimi seznámili a stali se přáteli. Jsou to báječní lidé.

V roce 1998 se museli vrátit, nejdříve do provizorního ubytování v Bosně. Po mnoha měsících nejistoty a úsilí jim byly vráceny jejich těžce poškozené domy. Ti staří manželé nedostávali žádný důchod a byli zcela závislí na pomoci svých dětí, které byly stále v cizině. Druhá rodina se snažila uchytit se v obchodě. Nyní mají malý krámk s potravinami. Pracují velmi tvrdě a mají malý příjem, protože si kupující často nemohou dovolit koupit ani nutné věci. Protože ta „naše“ rodina ze zkušenosti ví, jak těžké je nemít nic, snažila se spolu s úřady organizovat „polévkovou“ kuchyni v Gradisku, v severní Bosně, kde žijí. Je to území, které ovládají Srbové.

Ted' se zdá, že s tímto projektem neuspějí, protože je obtížné získat dlouhodobé peněžní úvěry. Oni ale rozdávají potravinové balíčky těm, kteří mají sotva dost na to, aby přežili. Místní úřady jim předaly seznam lidí, kteří se ocitli v nejkrajnější nouzi. Čtyřiceti z nich se dostalo pomoci z peněz, které byly odeslány z Jednoty bratrské v Británii.

Díky vám, sestry z Asociace žen Jednoty bratrské (MWA) za váš dar na tento projekt!

(Z dopisu Joachima Kreusela přel. M. Ulrichová)

Pomozte dětem v Elim - Home!

Co je Elim - Home (Domov v Elim)?

Elim - Home byl zřízen v městě Elim, které leží blízko Bredasdorpu, vzdáleném asi 300 km od Kapského Města. Byl založen v roce 1963 Jednotou bratrskou v Jižní Africe. Dům pečuje o nejhůře postižené invalidní děti z hospodářsky nejslabších obcí ze všech tří Kapských provincií. Je jedním ze čtyř ústavních domovů pro děti v Západním Kapsku a byl skutečně prvním a jediným domovem, který ubytoval černé a barevné děti v době, kdy byl založen.

Jaké jsou zde děti?

Děti v Elim pocházejí ze všech tří provincií Kapska, jako jsou vzdálené Upington, Port Elizabeth a George. Třebaže je Domov v Elim projektem Jednoty bratrské v Jižní Africe, jsou přijímány děti ze všech církví a o všechny je stejně pečováno. V současné době se děti zařazují podle svého věku od 5 do 23 let s inteligenčním kvocien-tem nižším než 35. Dnes je v Domově pečováno o 50 dětí. V seznamu čekajících je 25 dětí.

Domov obdrží každý měsíc průměrně tři žádosti o umístění. Podle našeho rozšířeného programu bychom chtěli v Domově ubytovat dalších 10 dětí.

Jaké služby a péči Domov poskytuje?

Domov v Elim má za to, že „každý život má smysl“, a proto je zasvěcen tomu, aby zajistil optimální péči a maximum možností svým dětem. Pečovatelský štáb zajišťuje nepřetržitou 24 hodinovou péči, která je doplňována další terapií, jejímž cílem je zvýšit úroveň nezávislosti každého dítěte. Děti jsou rozděleny do malých a zvladatelných skupin po sedmi podle jejich duševního věku, tělesné schopnosti a rodu. Každá skupina má svého vlastního pečovatele, který jedná jako rodič a obstarává individuální nezbytnosti každého jednotlivého dítěte.

Co ještě Domov dělá?

Kromě obstarávání elementárních potřeb jako jsou krmení, koupání a jiná péče, usiluje Domov povzbuzovat a maximálně rozvíjet existující možnosti dítěte tak, aby se individuální příznivé možnosti pro rehabilitaci zvětšily. Tyto požadavky naplňují s každou skupinou nejen pečovatelé ve službě, ale také fyzioterapeut, který děti zaměstnává a učí je mluvit. Výuka v životních dovednostech, jak se samy najíst, jak obstarat denní toaletu, jak se bez pomoci obléci, tvoří také důležitou složku programu terapeutické péče.

Jak můžeme finančně přispívat Domovu v Elim?

Domov uvítá všechny dary, protože každá podpora umožňuje poskytovat přiměřenou péči o velmi těžce postižené děti. Jestliže jim chcete poslat peněžitý dar, můžete to udělat

buď příkazem ze svého účtu v bance nebo přímým vkladem na bankovní účet Domova v Elim.

Jméno účtu: Elim Home

Jméno banky: Standard Bank

Jméno filiálky: Bredasdorp

Kód filálky: 05001201

Číslo účtu: 083374116

Swift kód: SBZAZAJJ

Blíže informace může podat zájemcům ses. Marie Ulrichová

Otevřené dveře sboru na Manhattanu

Kostel prvního sboru Jednoty bratrské v New Yorku existuje od roku 1748. Tenkrát mělo město pouhých osm tisíc obyvatel. Dnešní budova sboru vznikla roku 1869. Členové tohoto velmi starého sboru byli z největší části přistěhovalci převážně z Karibiku. Je to tedy „černý“ sbor. A jeho úkoly se zcela změnily. V milionové metropoli New Yorku žije 39 tisíc bezdomovců nebo lidí bez trvalého bydliště. Večer co večer si hledají přístřeší ve vchodech domů, pod mosty nebo v šachtách podzemní dráhy. První sbor Jednoty bratrské, stojící na Lexingtonské třídě na Manhattanu, se už mnoho let stará o tyto bezdomovce, kteří přicházejí k jeho dveřím. V domě vedle kostela byl zřízen „Coffee Pot Ministry“ (asi tolik, co „služba kávou“), středisko setkávání nad šálkem kávy nebo čaje nebo talířem polévky. Bylo otevřeno v denní i noční době s nepřetržitým provozem. Návštěvníci domu si mohli vyhledat - bylo-li zapotřebí - také něco ze sbírky odloženého šatstva. Nabízely se i duchovní rozhovory. Na konci měsíce se v přízemí domu tvořily velké fronty. Docházely sem šeky ze sociálního úřadu, protože mnozí z bezdomovců udávali na úřadech adresu Prvního kostela Jednoty bratrské jako svoje „bydliště“. Asi před 15 lety se církevní vedení Severní provincie Jednoty v Americe rozhodlo, že všem potřebným nabídne trochu jinou pomoc. Na 18. ulici na jižním Manhattanu bylo možno výhodně získat jednu budovu. Tam se zřídilo ubytování s 38 postelemi. Za měsíční nájem 230 dolarů se mohl člověk nastěhovat do jedné místnosti domu, který byl nazván „Otevřené dveře“. Ke srovnání: jednopokojový byt se dnes v Manhattanu pohybuje měsíčně mezi 1 000 a 1 500 dolary. Vedoucí „Otevřených dveří“, br. Jonathan Acheson ví, že bezdomovci v New Yorku pocházejí ze všech společenských vrstev. Často se stává, že lidé, kteří ztratili náhle svou práci, se ocitnou ve stavu nejistoty, protože už nemohou zaplatit ze dne na den enormně vysoký nájem. K obyvatelům „Otevřených dveří“ patří také muži a ženy, jejichž domovem se stala ulice, kteří by však také rádi měli na několik měsíců - především v zimě - pevnou střechu nad hlavou, jejíž cena je dostupná. Ta nabídka se týká především lidí, kteří překročili hranici stáří 50 let.

Původním cílem „Otevřených dveří“ zůstává pomoc těm, kdo nemohou během svého pobytu najít střechu nad hlavou nebo domov nebo jinou trvalou možnost být přijat v domě pro seniory nebo v pečovatelském zařízení. Tuto práci vykonávají členové Prvního sboru Jednoty. Tento sbor, jeden z deseti sborů Jednoty v New Yorku, sestává i dnes hlavně z vystěhovalců z Karibské oblasti, kde se mluví anglicky. K představenstvu „Otevřených dveří“ patří také příslušný člen církevního vedení se sídlem v Bethlehemu, neboť budova v 18. ulici patří celé církvi. V pohledu na obrovský počet bezdomovců v New

Yorku se tato práce Jednoty bratrské jeví skromně. Je ale službou lidem, kteří ztratili uprostřed společnosti, žijící v blahobytu, svou orientaci a oporu a byli vytlačeni na její okraj. Je to služba, která se koná bez velkých gest a chce být prostě znamením lásky k bližním, která je zakotvena v Pánu Ježíši Kristu.

Hans-Beat Motel (z Dabeim und draussen přel. M. U.)

Poděkování za žně v Jižní Africe

Isivuno - v jazyce Xhosa znamená toto slovo „žně“. U členů Jednoty bratrské kmene Xhosa slavnosti žní původně nebyly. Ale teprve církví zavedená slavnost poděkování za žně se stala pro lidi něčím velmi důležitým. Všichni členové sboru, zvláště rodiny, jsou vyzváni, aby odevzdali značný peněžní obnos. Na listině se přesně uvede kdo, jak a kolik zaplatil. Na pevně stanovenou neděli se celý sbor shromáždí v kostele. Všichni jsou oblečení ve svých zvláštních církevních uniformách. Každý druh hudebního nástroje má v kostele své místo. Slavnostní bohoslužba začíná. Ze zpěvníku se použije zvláštní slavnostní liturgie. Po přestávce následuje druhá, nekonvenční bohoslužba. Při ní se vyvolávají jména všech rodin, které přispěly penězi. Vedoucí sboru přinesou všechny peníze ke zvláštnímu stolu, který stojí vpředu uprostřed kostela. Následuje děkonná modlitba. Za zpěvu, tance a hudby se utvoří z jednotlivých skupin sboru procesí, které směřuje ke stolu. Tam se odkládá ještě jednou malý obětní dárek. Každý z přítomných má příležitost sdělit se sborem vlastní naléhavou prosbu. V jejím středu je vždy poděkování Pánu Bohu.

Jedna matka sdílí se sborem svou starost o syna, který onemocněl ve vzdáleném Johannesburgu, starší muž mluví o své bolesti nad ztrátou zaměstnání, babička má radost, že vnuk úspěšně složil zkoušky. Pokaždé se někomu zalesknou slzy v očích. Sbor to vše opatrně přijímá. Někdo zanotuje vhodnou píseň, ostatní se přidají a zpívá se nebo pobrouká se tak dlouho, dokud se někdo další nezačne naléhavě sdílet. Když se všichni vystřídají, je tato část zakončena požehnáním. Potom je pro všechny připraveno jídlo, které se musí sníst dříve, než padne tma, kdy se všichni vydají na cestu domů. Slavnost Ivusino má tedy původ v církvi a je poměrně nová. Někteří z velmi starých misionářů tuto slavnost za svých mladých let neznali. Někteří vyprávěli, že se kdysi přinášely do kostela různé plody, které se potom prodávaly ve prospěch sboru. Když peněžní hospodářství proniklo i do vzdálených oblastí Jižní Afriky, stala se děkonná oběť výhradně peněžitou a je důležitým zdrojem příjmů každého sboru.

Ivusino, slavnost díkůvzdání Bohu, je velmi oblíbená a lidé dávají rádi a hojně.

Ulrich Rapp (z Dabeim und draussen přel. M. U.)

náš seniorát

Konvent Ochranovského seniorátu

V sobotu 8. listopadu sbor v Jablonci n.N. pohostinně přijal kazatele a delegáty ze sborů ke konventnímu jednání. Děkujeme jabloneckým sestřím za jejich péči o občerstvení a nasycení 19 konventuálů a dalších hostů!

Jednání konventu započalo pobožností, kterou vedl br. Jiří Just, náš student bohosloví. Zamýšlel se nad textem z knihy Kazatel 12,9-14. Prvním jednáním konventu byla volba nového předsednictva na příští 4 roky: Daniel Vacovský - předseda, Jindřich Halama ml., Hana Jalušková, Libuše Šmejcová. Konvent vzal na vědomí zprávu seniorátního výboru, kterou připravil J. Polma, přijal vysvětlení J. Kouby ke zprávě o hospodaření za rok 2002, vyslechl zprávu revizní komise s doporučením, aby seniorátní výbor poděkoval sestře L. Vackové za vzorně vedené účetnictví seniorátu. Pak udělil absolutorium za hospodaření roku 2002. Součástí konventních materiálů byl i informační přehled dosavadního hospodaření za rok 2003. Finanční otázka nám začíná dělat vrásky!

Odpolední jednání kontrolovalo plnění usnesení konventu 2002 a projednávalo návrhy: výše seniorátních a celocírkevních repartic na rok 2004 zůstává ve stejné výši jako na rok 2003. Vedle celocírkevních sbírek se konvent usnesl na sbírkách 2004: 7. března bude sbírka na světovou Jednotu bratrskou, 28. listopadu na fond J. A. Komenského (pro studenty bohosloví). Přijat byl i návrh rozpočtu seniorátního výboru na rok 2004.

Konvent zvolil delegáty na synod Evropské kontinentální provincie v Nížkém v červnu 2004: J. Halama ml., D. Oupická, H. Jalušková, náhradníci: O. Halama a J. Just.

Zprávy ze sborů letos nebyly projednávány - konvent je všechny neobdržel včas.

V diskusi se hovořilo o duchovním směřování našeho distriktu-seniorátu, o finanční situaci sborů, o vývoji našich vztahů k Unitas fratrum a české provincii JB.

JP

Setkání v Drážďanech

Náš pražský sbor udržuje se svým partnerským sborem z Berlína - Rixdorfu vcelku pravidelné kontakty. Letos jsme se nejenom díky vstřícnosti našich hostitelů mohli mnozí zúčastnit ekumenického Kirchentagu v Berlíně (viz NBL č. III/2003), ale dohovořili jsme si ještě jedno setkání. Uskutečnilo se v neděli 12. října na půli cesty mezi Prahou a Berlínem, v Drážďanech. Využili jsme okolnosti, že v tu neděli neměl místní sbor Jednoty své shromáždění a naplánovali jsme si společné shromáždění v 9.30. Díky bloudění po Drážďanech dorazila naše tři auta sice s drobným zpožděním, ale pak již celý den probíhal velmi příjemně. Po bohoslužbách, při nichž kázal br. Th. Clemens, a jichž se účastnili i někteří místní členové Jednoty, spolu se svým kazatelem br. Heinzem Küchlerem, jsme ještě hovořili o sborovém životě v Rixdorfu i u nás. Samozřejmě, že naši přátelé měli mnoho dotazů ohledně vývoje v našem sboru a o vlastnictví sborového domu v Hálkové ulici.

Po krátké procházce jsme se naobědvali v české restauraci, která leží na stejné ulici kde je i kostel, do něhož chodil hrabě Zinzendorf se svou manželkou v době jeho státní

služby. Odpoledne už probíhalo značně turisticky - přešli jsme přes Labe do starého města (ani jsme již neviděli zřetelnější stopy loňských povodní) a prohlíželi jsme si mnoho monumentálních starých budov, které dosvědčují bývalý význam této metropole Saska. Zdálo se nám, že mnohé ruiny, důsledek rozsáhlého bombardování Drážďan na konci války, které se zde povalovaly po celé období NDR bez podstatnějších změn, po sjednocení Německa přece jen „ožívají“. Zvláště patrné to je při rozsáhlé rekonstrukci Frauenkirche, která se blíží svému dokončení. Již jsme mohli navštívit její „sklepní“ prostory, kde už bývají bohoslužby a které jsou také využívány k výkladům pro turisty o bývalé podobě této jedinečné stavby, o jejím ničivém poškození i způsobech probíhajících oprav. Celý výklad je doplněn videofilmem, přibližujícím celý tento proces. Proces jistě obtížný, nákladný a nesnadný - ale povzbudivý dosaženými výsledky i skutečností, že se na této obnově podílejí i státy, které kdysi vedly bombardování tohoto města.

Po částečně organizované, částečně volné procházce po zajímavostech tohoto města jsme se ještě sešli v jedné kavárně, abychom se nejen občerstvili a rozloučili se, ale abychom si i vyprosili Boží požehnání pro šťastný návrat domů a pro další dny. Těšíme se na další setkání!

B. Kejř

ekumena

Světový den modliteb 2004

Bohoslužebný program ke Světovému dni modliteb vypracovaly pro rok 2004 křesťanské ženy z Panamy. Ekumenická bohoslužebná shromáždění se konají ve 180 zemích světa 5. března 2004.

O Panamě toho mnoho nevíme. Z filmů nebo vyprávění známe Panamský průplav, široké slaměné klobouky a sladké banány Chiquita, které se odtud už 100 let vyvážejí do celého světa.

Zeměpis: Slovo „Panama“ znamená „hojnost ryb a motýlů“. Panama je mořská úžina, pruh země ve tvaru „S“, který spojuje dva kontinenty, Severní a Jižní Ameriku. Na západě sousedí s Kostarikou a na východě s Kolumbií. Velikostí je nejbližší k německému Bavorsku.

Příroda: Panama má velmi vlhké tropické podnebí. Naštěstí netrpí často hurikány. Teplota neklesne po celý rok nikdy pod 23 stupňů Celsia. V zemi je mnoho deštných pralesů, ostrovů, sopek a nádherných pláží. Velkým přírodním bohatstvím je rozmanitá fauna a flóra. Národní květinou je bílá orchidea „Svatého Ducha“. Národním ptákem je orl harpyje. Kromě banánů se na plantážích pěstují cukrová třtina a kávovník.

Obyvatelstvo: V Panamě žijí necelé tři milióny obyvatel. Největší počet tvoří mesticové (míšenci původních obyvatel s potomky Španělů), zbytek Afričané a původní Indiáni ze sedmi kmenů. Mnoho lidí z Karibiku bylo přivedeno do Panamy jako levné pracovní síly na stavbě průplavu, železnice nebo zakládání banánovníkových plantáží. Hlavní město je Panama City. Národní měnou „balboa“, která se rovná americkému dolaru.

Jazyk: Úředním jazykem je španělština, ale angličtina se učí na téměř všech školách.

Vzdělání: Docházka do základních škol je pro všechny děti povinná a bezplatná. V zemi jsou také střední a vysoké školy. Mnoho jich založily a provozují církve.

Náboženství: Panama je křesťanskou zemí. Téměř 80% lidí se hlásí k římsko-katolické církvi, která působí v zemi od 16. století. Církve je silná, ale v posledních letech ztratila členy ve prospěch letničních církví, které zdůrazňují svou evangelikálnost. Protestantské církve pracují od 19. století především v důsledku příchodu dělníků z Karibiku. Jsou mezi nimi hlavně baptisté, metodisté, Armáda spásy a j. V zemi jsou také muslimové.

Historie: V 16. století se Panamy zmocnili Španělé. Na začátku 19. století se stala nezávislou zemí jako provincie Kolumbie. R. 1846 Kolumbie dovolila USA postavit železnici napříč Panamskou šíjí. Francouz Ferdinand Lesseps, který projektoval Suezský průplav, se pokusil v r. 1880 postavit průplav přes místní mořskou úžinu. Tento pokus skončil obrovským finančním bankrotem všech účastníků. Odhaduje se, že na 30 tisíc dělníků zemřelo přitom na malárii a žlutou zimnici. R. 1903 byla Panama prohlášena republikou. Stavby průplavu se ujali Američané v roce 1904. První loď, která proplula dokončeným průplavem v roce 1914, byla slavná loď Ancon. Průplav je přes 50 km dlouhý a plavba jím trvá 10-14 hodin. Od roku 2000 je v majetku Panamy.

Panama má dnes demokraticky volenou vládu. Od r. 1999 stojí v jejím čele Mireya Moscoso, vdova po bývalém prezidentu. Je první prezidentkou této země.

Ženy dnes dosahují i vysokoškolského vzdělání, přesto jsou, jako ženy, znevýhodňovány. Nezaměstnanost je postihuje více než muže. Nejubožejší z ubohých žen v Panamě jsou domorodé indiánské ženy. Mají nízké vzdělání, malé příjmy a trpí více hladem, podvýživou a zdravotními problémy.

připravila M. Ulrichová

III. konference MORAVIAN

Na dny 18.-19. října 2003 připravila Historicko-vlastivědná společnost v Suchdole n. Odrou MORAVIAN již třetí konferenci o Moravanech, kteří pro víru opustili svůj majetek i vlast, a které potom Kristus rozeslal po světě v misií obnovené Jednoty bratrské.

Konference v r. 1996 zahajovala popularizaci díla Moravanů připomenutím 300. výročí narození Davida Nitschmanna, prvního biskupa obnovené JB. Druhá konference v r. 2001 připomenula výročí: 300 let od narození Melchiora Zeisbergera, 300 let od narození Johana Münstera, 250 let od úmrtí Kristiána Davida. Byla také otevřena 1. část Muzea Moravských bratří.

Pro letošní konferenci bylo hlavním tématem 300. výročí narození Davida Nitschmanna-Syndika - důvěrníka hraběte Zinzendorfa, diplomata, misionáře, biskupa, archiváře

Jednoty. V referátech byli také připomenuti: Hans Gottlieb Enter z Jelení u Krnova (1752-1792, zemřel v Grónsku), Han Jabub Jorde (1736-1803, zemřel v ruské Sareptě), Anna Liebischová roz. Schneiderová ze Suchdolu n. O. (1703-1770, zemřela v Bethlehemu, USA), Kristian Renatus Beck (1754-1793, působil na Tranquebaru), Anna Faberová roz. Schneiderová (1710-1753, zemřela v Ebersdorfu, Německo)...

V parku Moravanů byl zasazen strom ze Zeistu, místa úmrtí D. Nitschmanna-Syndika a otevřena nová expozice Muzea Moravských bratří. V neděli se účastníci konference účastnili shromáždění v evangelickém kostele, které vedl bratr Svetožár Slavka z Holešova. Shromáždění také pozdravil předseda Poslanecké sněmovny ČR PhDr. L. Zaorálek a starosta obce ing. M. Ondračka.

Vedle starších publikací, které vydal Moravian, byly připraveny nové: Sborník II. konference Moravian v r. 2001 a David Nitschmann-Syndikus od Hellmuta Reichla, biskupa JB. Pozoruhodné aktivity vyvíjí malá skupina společnosti Moravian. Kéž jim Pán Bůh žehná a přivede i další spolupracovníky!

J. Polma

Dvě slavnostní shromáždění Kostnické Jednoty

V jubilejním roce, kdy Kostnická Jednota - spolek evangelických křesťanů, oslavuje 100 let od svého založení, je vhodná doba nejen na nutné a leckdy bolestivé otázky nad smyslem její existence v současné církevní i společenské situaci, ale nachází i prostor pro konání sejití, která většinou zůstávají nedoceněna širší veřejností.

Takovým bylo i shromáždění, které se konalo v sobotu 18. října odpoledne v sále ČCE v Praze 2, Korunní ulici, kde J. Smolíka promluvili renomováni. Prof. Erazim Kohák tím, podle čeho se v průběhu Jeho příspěvek byl nejen funticky přehledný. Druhým oče-Mahler. Jen velmi obtížně by kud emotivně laděné vystoumnoha podnětnými postřehy fáme, že oba příspěvky budou kách evangelického týdeníku

po úvodním slovu předsedy KJ prof. vaní hosté na téma „Smysl českých se ve svém příspěvku zamýšlel nad dějin konstituovala „česká identita“. dovaný a svěží, ale také systemakávaným řečníkem byl Dr. Zdeněk se dalo shrnout jeho zajímavé, poněpení. Nepochybně bylo protkáno a všechny posluchače zaujalo. Doudostupné i v tištěné formě na stránKostnické Jiskry.

Druhým zdařilým podnikem, který se zde sluší zmínit, byl celodenní seminář v prostorách bohoslovecké fakulty v Praze v Černé ulici v sobotu 15. listopadu. Zde nebyla Kostnická Jednota jediným pořadatelem, ale snad hlavním a společně s dalšími spolky a institucemi spoluorganizovala seminář ke 100. výročí narození prof. J. B. Čapka. Celá řada lidí, z Čech i ze Slovenska, v krátkých referátech vzpomínala na tuto význačnou evangelickou osobnost, která ovlivnila mnoho svých studentů a spolupracovníků. Není třeba v této chvíli přinášet podrobnosti, stačí upozornit, že z tohoto semináře bude vydán sborník se všemi příspěvky. Zájemci jej tedy budou moci dostat do ruky. Podrobnosti lze získat buď na stránkách Kostnických jisker nebo na adrese Ústředí Kostnické Jednoty (Ječná 19, Praha 2).

Kostnické Jednotě přejeme do dalších let mnoho síly a vytrvalosti k nesnadné, ale potřebné činnosti, kterou se snaží vyvíjet, hodně ochotných spolupracovníků a především Boží vedení na cestě tímto rozbouřeným světem.

B. Kejř

čtenáři čtou ... a píší

Jan Augusta

Redakci jest třeba vyjádřit dík za to, že umožnila evangelickým čtenářům po půl tisíci letí seznámit se bezprostředně zblízka s vnitřním životem sboru Jednoty bratrské v 16. století ve sboru v Litomyšli tak, jak vyvstává před našima očima v zrcadle pastýřských zkušeností biskupa Jan Augusta.

Bratrský sbor před námi ožil jako živé obcenství víry, naděje a lásky, kde jeden druhého na základě svého růstu ve víře v solidaritě služby a lásky, kde se jedni druhým otvírají, ochotně přijímající napomenutí a rady jako projev upřímné péče. Jak to, že takové obcenství, které je unikátem Jednoty, nepropadlo povýšenému sudičství a studenému moralismu? To tajemství bylo v tom, že sbor Jednoty byl sborem těch, kteří se pro následování Krista v Jednotě sami rozhodli, zavázali se smlouvou a viděli v této cestě cestu spásy, přijímající vděčně a radostně, že jim bylo dáno tuto cestu v zmatku věr své doby nalézt. V Litomyšli byla také farnost římsko-katolická a utrakvistická. Členové těchto farností se pro ně v předchozím století také rozhodovali, buď se přidat ke kalichu, nebo zůstat pod jednou. Avšak to bylo rozhodování kolektivní v rámci daných struktur a tradice. Obojí - katolíci i kališníci - byli zároveň jako křesťané i měšťané. S členy Jednoty tomu bylo jinak. Oni byli nejprve křesťané a pak měšťané. Členy Jednoty nezavazovala tradice apoštolské posloupnosti, ani struktura feudální společnosti. Byli svobodní v evangeliu, které jediné a svrchovaně formovalo jejich vztahy. Vrchnost do těchto vztahů zasahovat nesměla. To byl rozdíl od luteránů, od Calvinovy Ženevy. Augusta se pro tu věc pře i se štrasburským Martinem Bucerem.

Je to patrné i na „úřadě“ a postavení biskupa v Jednotě, který nebyl zasazen do struktur apoštolské tradice, nýbrž žil svobodnou poslušností evangelia. L. Rejchrt napsal o Augustovi hru, ve které biskupa Jednoty líčí jako mrzutého starce. Nebylo by divu, kdyby se Augusta takovým starcem stal po šestnácti letech věznění a nepochopení mladou generací bratrských kazatelů. Augusta, s kterým se setkáváme ve spise Umění práce, však není sebevědomým, autoritativním biskupem, svéhlavým, ješitným starcem, nýbrž tichým a pokorným bratrem, který v lásce radí svému mladému bratru, začátečníku v díle Páně a který mu nezatajuje svoji mdlobu a křehkost.

Jednota vytvořila jedinečný model sborového společenství a „úřadu“ v církvi, řádu, který Komenský předal jako dědictví Jednoty evangelickým církvím, jež protireformaci

přežily. Tento model ji přežil ve společenství Ochranova zúrodněn příbuznou pietistickou tradicí Zinzendorfovou. Je posláním Jednoty bratrské, aby jej žila, střežila a nedopustila, aby byl vyprázdněn americkými letničními proudy. Otištění Augustova Umění práce je v tomto smyslu potěšitelným přiznáním k vzácnému dědictví.

Josef Smolík

Dobová karikatura Bratra Jana Augusty, spojující posměšné zdůraznění, že byl původním povoláním kloboučník, s obviněním, že se rouhá svátostem.

ráj srdce

Útěcha

Holčička se vrátila od sousedky, které zemřela osmiletá dceruška. „Proč jsi tam chodila“, ptal se tatínek. - „Abych potěšila její maminku.“ - „A jak jsi ji těšila, ty, taková malá?“ - „Sedla jsem si jí na klín a plakala jsem s ní.“

Poslední z příchozích

Stalo se v Betlémě, když den skončil. Všichni poutníci dávno opustili stáj, jen hvězda ji stále zahrnovala nebeským světlem. Maria starostlivě upravila plenu, do níž bylo zahaleno spící děťátko.

V nastalém tichu se v otvoru sluje objevila postava. Byla to žena, zahalená v cáry a tak vrásčitá, že i ústa v obličejí s barvou země vypadala jako silná vráska. Když ji Marie uzřela, ulekla se. Měla dojem, že přišla zlá čarodějnice. Naštěstí Ježíš spal. Osel a vůl klidně žvýkali seno a dívali se na neznámou ženu bez nejmenšího údivu, jako by ji znali odjakživa. Maria však nespustila oko ze stařeny, jejíž kroky se zdály být dlouhé jako staletí.

Stařena se přiblížila až k samým jeslím. Bohudíky, Ježíš stále spí. Kdo jiný by mohl spát zde v této vánoční noci?

Náhle dítě otevřelo oči a tehdy matka s údivem spatřila, že oči ženy a dítěte jsou naprosto stejné a září stejnou nadějí. Stařena se naklonila nad slámu, zatímco její ruka začala něco hledat v cárech. Zdálo se, že uplynou věky, než něco najde. Maria ji stále neklidně pozorovala. Také zvířata se ni dívala, ale bez údivu, jako by dávno věděla, co se má stát.

Žena posléze vytáhla ze svých hadrů předmět a podala ho děťátku. Po všech pokladech, podaných třemi mudrci a po darech pastýřů - jaký to mohl být ještě dar? Z místa, kde Marie stála, jej nemohla vidět. Viděla jenom záda, ohnutá věkem, která se ještě více hrbila, když se nakláněla nad jesle. Ale osel a vůl všechno viděli a ničemu se nedivili.

Potom stará žena vstala, jako by se zbavila velkého břemene, které ji táhlo k zemi. Její ramena se už nehrbila a hlavou se skoro dotýkala stropu. Obličej zvláštním způsobem získal půvab mládí. Teprve když odešla od jeslíček, mohla Marie spatřit ten tajuplný dar.

Eva - ona to totiž byla - podala děťátku jablíčko, jablko prvního hříchu a mnoha dalších, které přišly po něm. A to malé jablíčko se blýskalo v rukou novorozeněte jako celá zeměkoule nového světa, který se společně s ním narodil.

*Jeroným a Jan Tharandovi
Přeložil Luděk Brož
připravil Miroslav Matouš*